

že v zadnji številki izkazanih 335 K 98 vin. še nadaljnih 36 K 80 vin., tovarišice učiteljice so nabrale 159 K 36 vin., zabava, pri kateri je sodelovalo tudi učiteljstvo, je dala čistega 462 K 80 vin., skupaj 658 K 96 vin. (oziroma 994 K 94 vin.); učenke šole v Metliki (glej Kranjske vesti!) 28 K 24 vin.; delo učiteljstva in šol v občini Dekani v »Teden Rdečega križa« nabrano v Žireh 1500 K; ljudska šola v Sičolah 58 K 90 vin.; skupaj 23.654 K 22 vin. V zadnji številki izkazanih 58.470 K 75 v. Danes izkazanih 23.654 K 22 v.

Doslej nabranih 82.124 K 97 v.

Prosimo nadaljnih poročil, oziroma izpopolnil dosevanih izkazov!

IV. VOJNO POSOJILO.

Nadalje so podpisali: Josipina Wessnerjeva, učiteljica v Ljutomeru 500 K; mestni dekliški licej v Ljubljani 1000 K; zaradi posebne agitacije šolskega voditelja na Colu nad Vipavo 26.500 K; krajni šolski svet Novo mesto 4000 K; otroci ljudske šole v Črnučah pri Ljubljani 700 K; c. kr. rudniška dekliška lj. šola v Idriji 1500 K; c. kr. rudniška deška lj. šola v Idriji 1000 K; učiteljski zbor deških šol in dekliške šole CMD na Acquedottu v Trstu 1000 K; učenke dekliške šole CMD na Acquedottu v Trstu 400 K; učiteljstvo dekliške šole CMD pri Sv. Jakobu v Trstu 800 K; deška petrazredna ljudska šola v Ribnici 1000 K; dekliška petrazredna ljudska šola v Ribnici 2000 K; krajni šolski svet v Orehu 200 K; I. šestrazredna deška ljudska šola v Ljubljani (natančnejši izdan v Kranjskih vesteh te številki) 81.000 K; učiteljski zbor slovenske trgovske šole v Trstu 3000 K; Slovenska trgovska šola v Trstu 1000 K; nadučitelj na Igu 1400 K; Družba sv. Cirila in Metodaja 5000 K; Ciril-Methodova ljudska šola pri Sv. Jakobu v Trstu 6000 K; Božidar Valenta, ravnatelj mestne ljudske šole v Ljubljani, 200 K; po predavanju tovariša B. Andoljška, nadučitelja v Litiji, 20.000 K; šolska mladina v Litiji na rentne hranilne knjižice 600 K; učiteljstvo in učenci na šestrazrednici v Dobropoljah 4200 K; podporni zaloga moškega učiteljskega v Gorici 500 K; Slavoj Praprotnik, bivši učitelj v Lokvah, 10.000 K; Minka Škabernetova, c. kr. vadniška učiteljica v Ljubljani, 100 K; šolska vodstva: Velike Lašče 3200 K, Vrhnika 600 K, Božjakovo 800 K, D. M. v Polju 700 K, Črnomelj 500 K, Metlika 2400 K, Spodnja Idrija 100 K; II. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 65.700 K; III. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 9200 K; IV. mestna deška ljudska šola v Ljubljani 6600 K; mestna nemška deška ljudska šola v Ljubljani 22.100 K; mestna slovenska dekliška ljudska šola v Ljubljani 15.400 K; mestna nemška dekliška ljudska šola v Ljubljani 1400 K; šišenska deška in dekliška osemrazredna 9900 K; ljudska šola v Marjanišču v Ljubljani 15.600 K; ljudska šola v Lichtenturničnem zavodu v Ljubljani 62.000 K; starši šolske mladine v Metliki po delovanju učiteljstva 25.000 K; šolska mladina rihemberške občine 1500 K; učenci CM deške lj. šole v Trstu 3500 K; skupaj 432.400 K. V zadnji številki izkazanih 12.400 K Danes izkazanih 432.400 K Skupaj IV. vojno posojilo 444.800 K

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v »Učit. Tovarišu«.

Za »Rdeči križ« itd	82.124 K 69 v.
III. vojno posojilo	264.148 K 69 v.
IV. »«	444.800 K 69 v.
Skupna vsota	791.073 K 66 v.

Faktični končni efekt pa je seveda večji, ker mi nimamo na razpolago podatkov v vseh šol. To število je le vsota izkazov v našem listu. Ako k tej vsoti, ki se v njej zadostno zrcali delo naših ljudskih šol, prištejemo še vsoto, ki je — po naših izkazih — zbrana po naših srednjih šolah, dobimo ta račun:

Ljudske šole	791.073 K 66 v.
Srednje šole	29.704 K 58 v.
Končna vsota	820.777 K 24 v.

Nemški program!

Dunaj, 27. majnika 1916.

Tukajšnji list »Fremdenblatt«, ki ve-lja za poluradno glasilo, prijavlja poročilo o nemško-nacionalem zborovanju, vrščenem se v dunajskem okraju Hietzingu. — Zanimalo bo tudi Vas, kar so na tem zborovanju govorili.

Poslanec Pachet se je skliceval na posvetovanje, ki so jih imeli nemški poslanci iz Avstrije in Nemčije v Monako-

vem, Solnogradu in Berlinu. Njih zahteve, ki so jih sklenili in sporočili svojima vladama se glase:

1. Sedanjo življensko skupnost obeh držav je treba izpopolniti. — Vsaka država naj ostane samostojna, toda takoj se morajo skleniti dogovori, ki dajo v vojaškem, političnem in gospodarskem oziru enotnega duha. — 3. Ustvariti je treba skupne organe. — Posamič zahtevajo: a) dolgotrajno brambno in mirovno zavezanost, ki zagotavlja enotno zunanjo politiko, redne sestanke vodilnih državnikov in obeh parlamentov; b) dolgotrajno vojaško konvencijo, ki ustvari enotno organizirano armado, vojaško upravo in vsa vojaška vprašanja; c) dolgotrajno gospodarsko zvezo; obe državi na zunanaj naj bosta enota in zato čimprej proč s carinsko mejo; d) enako zakonodajo za obrt, trgovino, promet, zdravje, socialno preskrbo, varstvo obrtne in duševne lastnine. — Priporočila se neko prehodno stanje z ozirom na razne industrije. Do srednjeevropske gospodarske skupnosti mora priti. — Posl. Pachet je dalje tudi govoril o gališkem vprašanju in izjavil, da so avstrijski Nemci in Poljaki glede tega vprašanja edini. Državni zbor mora dobiti nov poslovnik. — Opozarjal je tudi na vojno Posulje z Avstrijo l. 1866., in navdušeno odobravanje je zadonelo po dvorani, ko je bilo konstatirano, da so tedanji nasprotniki po 50 letih sklenili orožno pobratimstvo.

Podpredsednik nemškega »Schulvereina« Wottawa je govoril o notranje-politiških vprašanjih v smislu znanega programa o državnem jeziku, šoli, socialni blaginji, kar je zopet izzvalo viharno pritrjevanje.

Književnost.

Viktor Bežek: Občno vzgojeslovje z dušeslovniim uvodom. — V Ljubljani 1916. Založba »Slovenske šolske Matic«. Tisk »Učiteljske tiskarne«. — S tem tretjim snopičem je završeno to znamenito delo ravnatelja Bežka, ki smo Slovenci lahko ponosni nanje. O knjigi izpregovorimo pozneje obširneje.

Zvonček objavlja v 5. letošnji številki to vsebino: 1. Davorinov: Večerne pesni. Hrepenenje. — Uspavanka. — Ti in jaz. 2. Cvetinomiški: Večer v gozdu. (Dalje.) 3. Tinka je stopila v gozd. (Slika.) 4. Nastenski okraski iz razglednic. (Slika.) 5. Fedor: Pripovedka o Barskem jezercu. 6. Janko Leban: Ptici. (Pesem.) 7. Stric Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.) 8. Slika štirih vojakov-junakov, od katerih sta padla dva. 9. Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.) 10. Antonijo Germkova: Tržaško pismo. (Slika: Tržaška slovenska mladina). 11. Ivanka Kocijanova: Veselje s cveticami. (Pesem.) 12. Janko Leban: Velikonočna. (Pesem.) 13. Fr. Rojec: Tončkove sanje in Miklavžev večer. (Dalje.) 14. Pouk in zabava. Zastavica v podobah (Fr. Rojec.) — Rešitev uganke v zlogih v 4. št. — Sanje o vojni. — Ganljiv slučaj. — Tiger in ovca. — Štiriletni mož. — Novo znanstveno razkritje. — Čin zdvijane mačke. 15. Kotichek gospoda Doropoljskega.

»Napredak«, naučno-pedagoška smotra. Izdaje hrvatski pedagoško-književni zbor. Glavni urednik: Stjepan Basariček. Saurednici: Davorin Trstenjak i Josip Škavič. — Sveska V. — Sadržaj: Teorijska pedagogija, Dr. Gijuro Basariček: Kako da se suzbija kriminalnost u nedoraslih. — Miloš Borojević: Dr. W. Lay o temeljima in principima škole akcije. — Logika pomoćnica pedagogije. — Praktična pedagogija. Davorin Trstenjak: Nastava i moralno uzgajanje. — Danijel Katić: Obuka u početnom računstvu. — Književna smotra. Obnovljene naše školske knjige. Obzor po pedagoškom svijetu. Aleksandar Nadvijski: Madžarski pedagog o koedukaciji u Hrvatskoj. — Dr. F. Higy-Mandić: Iz njemačke pedagoške literature. — Manji članci i bilješke. Davorin Trstenjak: Sitna pedagogija.

Konjerejem. V založbi c. kr. kmetijske družbe kranjske je izšla kot XV. zvezek kmetijske knjižnice knjiga »Sosedna Razumnika konjereja«, ki jo je po dr. Steuertu iz nemščine preložil in za naše razmere priredil družbeni adjunkt A. J a m n i k. Knjiga je pisana v obliki pogo-

vorov Razumnika s svojimi sosedi. Obsega 167 strani in 77 velezanimivih podob. Vsebinska je jako bogata in poučna. Prav zanimivo je pisano o podedovanju, o raznih boleznih ter razvadah konj in kako jih je zdraviti, oziroma napake odpraviti, o ravnanju s plemenskimi kobilami, dalje o težavah pri porodih, o negovanju kobil in žrebet ob porodu, o krmljenju, vpreganju, podkovanju, o momentih, ki je nanje paziti pri nakupu živali itd. V knjigi se nahaja vse, kar bi utegnilo zanimati naše konjerejce. Več teh se je izrazilo, da jim je ta knjiga prav dobro poučilo in jako dobrodošlo razvedrilo. Po vojni se bo treba dobro oprijeti umne konjereje ter bo v ta namen knjiga vsakemu konjereju jako dobro služila. Obenem je lepo darilo in prijetno čtivo za naše kmetijske sinove, ki se nahajajo ranjeni po bolnicah in rekonvalescentnih domovih. Za ude c. kr. kmet. družbe kranjske stane knjiga s poštnino vred 1 K, za neude in v knjigo-trstvu pa K 1.20 brez poštnine. Naroča se pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Pisatelj romana »Od pluga do krone« umrl. Umrl je na Dunaju 15. pret. m. direktor c. kr. drž. in dvorne tiskarne v pokoj Josip Bedenček. Svoječas je bil urednik »Slovenca«. Tudi pisatelj je, in njegov roman »Od pluga do krone« je marsikdo z zanimanjem čital. V njem opisuje življenje in delo Jurija Vege. — Bodi blagemu pokojniku tuja zemlja lahka!

Srednješolske vesti.

DRUŠTVO SLOVENSkih PROFE-SORJEV

je imelo dne 14. maja t. l. v risalnici I. državne gimnazije v Ljubljani občni zbor, ki ga je vodil predsednik društva prof. dr. Z m a v c. Iz njegovega poročila, iz poročila tajnika dr. Debeveca in blagajnika prof. Masla posnemamo najvažnejše točke. Predsednik je prečital vdanostno brzojavko cesarju, ki je bila z navdušenjem sprejeta. Po zborovanju jo je izročila deputacija deželnemu predsedniku. — »Nastavni Vjestnik« je prenehal biti glasilo društva, pač pa ga dobiva vsak član, ki plača s članarino vred 10 K na leto. — Sedaj so izdane, oziroma pripravljene za tisk že vse šolske knjige za vso gimnazijo in sploh za vse srednje šole, razen državnoznanstva. — Društvo, ki je štelo svoj čas 300 članov, šteje danes 177 članov. Mobiliziranih je bilo 83 članov, umrli so 3 člani in padlo jih je 5. Umrli so člani: V. Zupančič, Kralj in Brunet; padli, oziroma svojim ranam podlegli pa: Podboj, Berce, dr. Mrhar, Rabuza in Modic. — Priporočala se je ustanovitev samopomoči, kakor so si jo tudi ustanovili učitelji, ter so se tozadevno tudi vršila pogajanja z raznimi zavarovalnimi družbami. — Dobrotniki društva so tudi v vojnem času ostali razni zavodi in zasebniki, tako Tržaška hranilnica in posojilnica, Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice, Ptujaska slovenska posojilnica, Južnoštajerska hranilnica in Kreditna banka. — Prometa je imelo društvo v letu 1913/14: Dohodkov 6781 kron 46 vin., stroškov 4486 kron 37 vin. Imovina izkazuje 1977 kron 28 vin. dohodkov in 1239 kron 23 v. stroškov. Knjižni fond je imel 745 kron 94 vin. dohodkov in 1608 kron 16 vin. stroškov, gotovina tega fonda je znašala 1357 kron 02 vin. Bilanca za leto 1913/14 izkazuje v knjižnem fondu 9207 kron 90 vin. aktiv in 3100 kron pasiv, torej prebitka 6107 kron 90 vin., bilanca društvenega imetja pa 1336 kron 07 vin. aktiv in 236 kron pasiv, torej prebitka 1100 kron 07 v. Iz računov za leto 1914/15 posnemamo: Promet: Dohodki 6990 kron 07 vin., izdatki 6379 kron 59 vin. Društvena gotovina: Dohodki 1479 kron 98 vin., izdatki 1059 kron 52 vin. Knjižni fond: Dohodki 2566 kron 57 vin., izdatki 2470 kron 07 v. Bilanca: Knjižni fond: Aktiva 8674 kron 83 vin., pasiva 1200 kron. Društveno imetje: Aktiva 1038 kron 46 vin., pasiva 143 kron. Knjige so bile pregledane, ker pa je knjige pregledal samo en revizor, se določi za drugega revizorja prof. Zupančič, ki bo poročal na prihodnjem občnem zboru, nakar šele bo mogoče odobriti računsko zaključke. — Pri volitvah sta bila nato izvoljena v odbor prof. Kušar in Vesjenjak, za namesti, pa prof. Lokovšek in Nardin. Končno je bil stavljen nujni predlog, da se naj zavzame društvo slovenskih profesorjev za to, da se zopet otvori goriška slov. gimnazija in slov. moško in žensko učiteljske, ki so zaradi vojnih dogodkov prenehali s poučevanjem. Tudi naj se obrne društvo do begunskega odbora, da za te šole namenjeni denar poklonijo dijakom, ki bodo te šole obiskovali.

»Teden Rdečega križa« in srednje šole. Nadaljna poročila: Moško učiteljske v Ljubljani 1372 K 33 vin.; realka v Ljubljani 5521 K 46 vin.; gimnazija v Kranju 584 K; skupaj 7477 K 79 vin.; zadnji izkazanih 9326 K 79 vin., torej skupaj 16.804 K 58 vin.

IV. vojno posojilo in srednje šole. Ko liko nam je znano, so podpisale naše srednje šole IV. vojne posojila: Realka v Idriji 1000 K, dijaško podporno društvo v Idriji 4000 K, I. drž. gimnazija v Ljubljani 1800 K, II. drž. gimnazija v Ljubljani 4700 K, nem. drž. gimnazija v Ljubljani 1400 K, skupaj 12.900 K. — V zadnji številki in danes imenovane naše srednje šole so torej nabrale, oziroma podpisale:

»Teden Rdečega križa« 16.804 K 58 v.
IV. vojno posojilo 12.900 K — «
Skupaj 29.704 K 58 v.

Iz Belgrada poročajo: Vojaški gubernatorij ustanovi v Belgradu še letos veliko realno gimnazijo, združeno z internatom. Učni jezik bo srbo-hrvatski.

V ruskem ujetništvu se nahaja gimnazijski profesor Anton Detela iz Kranja.

Srednje šole na slovenskem ozemlju. Naučno ministrstvo je izdalo pregled avstrijskih srednjih šol l. 1915—1916. Na vseh gimnazijah je 84.643 učencev, na realkah pa 44.484, na obeh tedaj 129.127 (učencev 124.309, dijakinj 4818). Na ženske liceje hodi 10.528 dijakinj. Poglejmo naše dežele: Štajersko 9 gimnazij (8 nemških, 1 utrakvistična) 2957 učencev; realk 8, 2050 učencev; 1 ženski licej s 302 učenkami; Koroško 3 gimnazije 947 učencev; 1 realka 3263 dijakov, 1 ženski licej 274 deklet. Kranjska 7 gimnazij (2 nemški, 4 utrakvistične, 1 slovenska) 2056 učencev; 2 realki (1 nemška, 1 utrakvistična) 753 učencev; 1 dekliški licej 274 dijakinj. Primorsko 12 gimnazij (3 nemške, 6 italijanskih, 2 hrvaški, 1 slovenska) 1741 učencev; 6 realk (3 nemške, 3 laške); 5 licejev (odprta samo 2) 646 učenk. Dalmacija 6 gimnazij (1 laška, 5 hrvaških) 1281 dijakov, 2 realki (1 italijanska, 1 hrvaška) 517 učencev.

Zrelotni kurzi za vpoklicane srednješolce. Naučni minister je pred kratkim časom odredil, da se morajo po končanem šolskem letu na vseh srednjih šolah vršiti enomesečni zrelotni kurzi za one učence zadnjega leta, ki imajo oditi k vojakom, preden končajo ta razred. Taki tečajji so bili prvotno namenjeni samo za vpoklicane, ki so v zaledju in dobe primeren dopust. Naučno ministrstvo pa je pri vrhovnem armadnem poveljstvu doseglo, da se dovoli enomesečni dopust za te kurze in maturo tudi prejšnjim učencem 8. razreda, ki so sedaj že na bojišču. Kurzi se začne 25. maja in trajajo do 25. junija.

Srednješolska pripravjalnica za italijanske učence v Gradcu. Kakor poroča »Eco del Litorale«, se otvori v najkrajšem času v Gradcu pripravjalnica za one italijanske dečke, ki nameravajo vstopiti v kakšno italijansko srednjo šolo.

Italijanska srednja šola v Kromerizu. Kakor poročajo češki listi, se utegne ustanoviti v Kromerizu poleg slovenske gimnazije tudi italijanska srednja šola.

Goriške slovenske srednje šole. »Češka korespondenca« poroča iz Olomuca: Naučno ministrstvo je že odobrilo, da se v Kromerizu odpre slovenska gimnazija, ki naj nadomesti goriško. S podporo mesta Kromeriza se pouk kmalu začne. Tam v kratkem odpro tudi slovensko ljudsko šolo. V začetku vojne so Slovenci v Gorici imeli tri srednje šole, višjo gimnazijo in dve učiteljski. Naučno ministrstvo je obljubilo, da te zavode zopet odpre. Učiteljski prideta menda v Trst.

Ogrska reforma srednjih šol in jugoslovanski jeziki. Sotrudnik »Az Esta« je vprašal ogrskega naučnega ministra, ali se v ogrske trgovske šole res uvede kak balkanski jezik. Minister je odgovoril, da je že sedaj predpisano učenje štirih jezikov. Madžarščina, nemščina in francoščina so obvezne. Kdor se hoče učiti bolgarskega ali kak drug jugoslovanski jezik, se že danes lahko javi pri ravnateljstvu. V začetku bo ogrska nastavljala tudi take učitelje balkanskih jezikov, ki še nimajo diplome o znanju teh jezikov.

Kranjske vesti.

—r— Narodno-napredna stranka na Kranjskem in novi deželni predsednik. Izvrševalni odbor Narodno-napredne stranke na Kranjskem objavlja v »Slov. Narodu« pozdrav novemu deželnemu predsedniku grofu Henrik Attemsu, naglašujoč, da se je ta gospod vsekdar kazal strogo pravičnega političnega uradnika in ni nikdar načeloma preziral slovenskih narodnih težej. Pričakuje, da tudi v bodoče ostane zvest tem svojim tradicijam. Pristaši stranke so in še pošagajo ra-

devolje vse žrtve na oltar skupne domovine. Tako bodo tudi odslej brez vsakega pomisleka, brezpogojno in z iskrenim navdušenjem. Seveda ostane stranka neomahljivo »zvesta svojemu narodnemu, kulturnemu in gospodarskemu programu, ki je še ni nikdar in tudi ne bo oviral v izvrševanju katerihkoli patriotskih dolžnosti.«

—r— **Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani** je govoril o pomenu in rentabilnosti vojnega posojila prof. Henrik Podkrajšek. Njegova izvajanja so hitro našla pot v mlada srca za vse lepo in blago vnetih obiskovalk ženske obrtne šole. Svojim domovinskim čuvstvom pa so dale duška na ta način, da so v svojih razredih začele nabirati prostovoljne denarne prispevke. Dasi jih po številu ni veliko in je poleg tega med njimi pretežna večina takih, ki žive v skromnih razmerah, so vendar nabrale veliko, še več pa je doneslo srečkanje, za katero so darovale nekatere učenke krasna ročna dela. K lepemu uspehu te akcije so pripomogle učiteljice Klement. Hrovatinova, Ana Schmiedtova, Filomena Senekovičeva in Marija Veharjeva z dobrimi sveti, ki so jih dajale mladim nabiralkam, potem pa tudi s svojimi prispevki, ki sta jih na njih posredovanje naklonila vzvišenemu namenu ravnatelj in moški učiteljski zbor ženske obrtne šole. S tem denarjem kupljeni kosji IV. vojnega posojila se bodo na željo mladih domoljubov izročili ravnateljstvu s pristavkom, da naj dobivajo obresti ukaželjna dekleta, ki bodo še v poznejših časih obiskovala žensko obrtno šolo. Res plemenito!

—r— **Iz ruskega vjetništva.** Tovariš Rajko Božič, učitelj v Mengšu, se je zglasil z dopisnico z dne 4. aprila iz Tjuma na v Tobolski guberniji telovadnemu učitelju Juliju Schmidtu ter sporočil, da je zdrav, da mu gre dobro in da upa na skorajšnje snidenje v domovini. Z njimi skupaj so v istem kraju še tovariši Riglar, Gabrovšek in Silvester.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Namesto obolele učiteljice Marije Burjove je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Osilnici učiteljica Angela Mandeljeva. — Namesto obolele učiteljice Erne Schottove v Oblaku bo suplerala učiteljica Marija Očaharjeva. — C. kr. deželni šolski svet je vzela na znanje izstop učiteljice Karoline Bulovčeve in Josipine Fischerjeve in vstop učiteljice M. Elekta Schleglove in S. Imelda Konciljeve v osemrazrednico v Mekinjah. — Suplentinja Ana Breznik je imenovana za provizorično učiteljico v Črnomlju; suplentinja Cirila Goljeva pa za provizorično učiteljico v Metliki.

—r— **Umrla** je v Krškem dne 12. pret. m. učiteljica soproga, gospa Ivana Rozmanova. Dosegla je visoko starost 81 let. Pokojnica je bila v mestu in okolici znana kot skrbna in dobra žena. Marsikdo, ki je hodil v krško meščansko šolo, se je bo spominjal tudi kot obče priljubljene dijaške gospodinje. V dolgi dobi 26 let je stanovala pri njej mnogo dijakov, ki jim je bila kakor mati. Da je v sili vsakomur rada pomagala, o tem bi v Krškem in v okolici marsikdo vedel povedati. Bodi blagi pokojnici ohranjen blag spomin! Tovarišu Florianu Rozmanu pa naše iskreno sožalje!

—r— **Kako vzgaja šola?** Pišejo nam: V Metliki so ljudskošolski otroci po lastnem nagibu priredili dve patriotski zabavi v prid »Skladu za naše v vojni oslepele vojake«. a) Zabava z dne 14. dne maja t. l. pod vodstvom Jožice in Emice Šturmove in Helice Habjanove je dala čistega 14 K 24 vin. b) Zabava z 21. dne maja t. l. pod vodstvom Franjice in Deve Kopinčeve pa 14 K. — Učenci iste šole so podpisali 2400 K IV. vojnega posojila, njih starši pa — kolikor je učiteljstvu znana — nad 25.000 K. — Tako vzgaja šola!

—r— **Kmetska posojilnica ljubljanske okolice** v Ljubljani je blagovolila tudi letos tukajšnji šoli nakloniti podporo 30 K. Presrečna hvala! — Šolsko vodstvo Drenov grič.

—r— **Strela v šolskem postopju.** Iz Hotiča poročajo: V nedeljo, dne 14. pret. m. je popoldan med hudo nevihto, okoli pol 6. ure treščilo v tukajšnje šolsko poslopje. Strela je precej raztrgala streho, hujske nesreče pa ni bilo.

—r— **Poročil** se je gosp. Miroslav Podgornik, nadučitelj v Cerknem, z gđ. Pavlo Kosmač. Obilo sreče.

—r— **Zlato poroko** je v Mokronogu praznoval v ponedeljek, 22. t. m., vpokojeni nadučitelj Fran Lavrič. Naj ljubezniva zlatoporočnica učakata še dolgo let v sredi otrok in vnukov! Bilo srečno!

—r— **Odlikovanje.** Cand. ing. Stanko Dimnik, c. in kr. poročnik pri železniškem polku, je odlikovan z zlatim za-

služnim križcem na traku hrabrostne svetinje. Odlikovanec je sin našega ljubljanskega tovariša nadučitelja Jakoba Dimnika. — Čestitamo očetu in sinu!

—r— **Prva mestna deška ljudska šola v Ljubljani** je podpisala IV. vojnega posojila 81.000 kron, in sicer je podpisalo učiteljstvo 100 kron (III. vojnega posojila pa 400 kron); učenci 1000 kron (III. vojnega posojila pa 300 kron); starši učencev in njih sorodnikov pa 79.900 kron; vsi skupaj torej 81.000 kron.

—r— **V ruskem ujetništvu**, in sicer v Tjumentu biva častnik Fran Jankovič, učitelj na Viču pri Ljubljani. Poročilo pravi, da je zdrav in krepak.

—r— **Pozor!** Kdor ve za naslov notranjskega tovariša, rejca čistokrvnih — kratkodlakih — koz srnine barve, blagovolj sporočiti naslov tovarišu K. Barletu, t. č. šolskemu voditelju v Metliki.

Štajerske vesti.

IVAN ZDOLŠEK

Umrl je dne 13. maja t. l. po kratki bolezn v Gabrijah pri Celju tovariš Ivan Zdolšek, nadučitelj v p., v 84. letu svoje dobe. — Pokojni tovariš je uspešno učiteljeval do 69. leta svoje starosti, vedel kot nadučitelj v Novi cerkvi pri Celju. Odlikovan je bil s srebrnim zaslužnim križcem; bil je imejitelj častne svetinje ter častni občan občine Nova cerkev. — Izza svoje vpokojitve l. 1891. je živel v Gabrijah pri Celju, kjer je imel lastno hišo. — Pokopan je bil ob številni udeležbi dne 15. maja t. l. na okol. pokopališču celjskem. — Blag mu spomin!

—r— **Umrl** je dne 15. maja t. l. vodja deželne deške mešč. šole v Celju, Jos. Hölzel, 45 let star, po enomesečnem bolehanju. Rajnik je jedva drugo leto služboval kot ravnatelj. Rojen je bil v Ptuj, vzgojen v Mariboru, po mišljenju je bil Nемеc. Vedenja je bil konciljantnega. — Naslednik mu bo kajpada spet Nемеc, čeravno je meščanska šola v Celju namenjena v prvi vrsti — Slovencem.

—r— **Za šolskega nadzornika v Belgradu** je imenovan poročnik Stanko Majcen iz Maribora.

—r— **Iz Jarenine** poročajo: Akcija za »Rdeči križ« — prvo podjetje te vrste na kmetih — je imela impozanten uspeh. Tu je privrelo globoko čuvstvo usmiljenja in domoljublja. Slovenski mož, slovenska žena, slovenska mladina — pravi bratje usmiljenega Samaritana in neomajno zvesti sinovi, zveste hčerke habsburške hiše, svoje domovine Avstrije! Dasi imamo pri nas šolane same skromne kmetijske občine, je moglo šolsko vodstvo odposlati predsedništvu »Rdečega križa« 1375 K in prijaviti 70 novih udov s skupno udnino 280 K, torej skupni uspeh 1657 K.

—r— **Umrl** je dne 11. maja t. l. ob tirolski fronti Josip Pinter, vojni kurat v r. pri nekem domobranskem polku, zaradi naporov, od srčne kapi zadet, v 32. letu dobe svoje. — Pokojnik je bil odlikovan z duh. zaslužnim križcem II. vrste na belo-rdečem traku in z viteškim križem Franc-Josipovega reda na traku voj. zaslužnega križa. — Pred odhodom v vojno službo je bil Pinter v Celju mestni kooperator, obče priljubljen, zlasti pri mladini. Mož je bil vzgleden duhovnik ter izboren katehet. Živel je samo svojemu poklicu. — Trajen mu bodi spomin!

—r— **Posirovljenje in nemoralna mladine** ob vojni vidno napredujeta. Tako je bilo n. pr. v Gradcu v času od 1. jan. do 1. junija 1915, torej v petih mesecih, po policiji zaradi nenravnosti aretiranih 500 mladostnih oseb, dočim je v vsem letu 1914. znašalo to število 856. Tedaj skoraj za 50% v enem letu se je povišalo število teh izprijencev! Pri tem dekleta v nemoralni prekašajo dečke. To pa ima svoj vzrok v tem, da se v starosti od 14. do 18. leta na naravnost grozen način udinjajo — prostituciji. — Tako čitamo v graškem listu »Blätter für Armenwesen und Jugendfürsorge«.

—r— **Vojna odlikovanja.** Izmed slovenskih učiteljev na Štajerskem so zadnji čas prejeli odlikovanja nastopni tovariši: Franjo Lucček, učitelj pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, poročnik pri 26. d. pp., veliko srebrno hrabrostno kolajno. Franjo Mejovsček, učitelj v Jarenini, poročnik pri b.-h. pp. 4. srebrno hrabrostno kolajno I. reda; Anton Mohar, učitelj pri Sv. Marjeti na Dr. p., praporščak pri 26. d. pp., bronasto hrabrostno kolajno; Friderik Pučelič, učitelj v Leitersbergu-Karčevini, četovodja pri prostov. strelskem p. 4, zahvalo in priznanje v imenu Najvišje službe; Makso Smole, učitelj v Račjem, praporščak pri d. pp. 26, srebrno hrabr. kolajno I. reda; Makso Viher, okr.

pom. učitelj v Mariboru, poročnik pri deželnostr. p. 2, srebrno hr. kolajno 2. reda in Ljudevit Varyl, učitelj v Poljčanah, rač. podčastnik pri 47. pp., srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne kolajne. Vsem tovarišem — naše čestitke!

—r— **Svetinjo za 40letno službovanje** je podelil štajerski namestnik nadučitelju tov. Antonu Farčniku v Polzeli.

Koroške vesti.

—r— **Iz Celovca** nam poročajo: Povodom imenovanja c. kr. podpredsednika gospoda Henrika grofa Attemsa predsednikom v vojvodini Kranjski, je razdelil učitelj z Jesenic, tovariš Leo Pibrovč, sedaj cenzor v Celovcu, v zvezi z g. Ahlinom po celovških bolnišnicah 5000 svaščic in 400 smodk. — Športna prireditve dne 7. maja je vrgla 26 kron.

—r— **Koroški učitelji v svetovni vojni.** Od 800 koroških učiteljev jih je odrinilo pod orožje 400. Med njimi jih je umrlo, oziroma padlo 34, 22 jih je ujetih, 3 pogrešajo. Odlikovanih jih je bilo doslej 48.

—r— **Nadporočnik Neisser, žrtev popotitve parobroda »Dubrovnik«.** Potrjuje se vest, da je nadporočnik Jurij Neisser od 78. polka utonil pri katastrofi, ki je zadela parobrod »Dubrovnik«. Pokojnik je bil od lanskega leta v Dubrovniku, dodeljen c. in kr. postajnemu poveljstvu. Po poklicu je bil profesor na učiteljski v Celovcu, kjer zapušča vdovo in tri otročiče. Neisser je štel 36 let. Hvalijo ga zaradi njegovega lepega nastopanja v službi in dobrega srca. Tudi kot profesor je bil na svojem mestu.

—r— **Koroški »Deutscher Volksrat«** je po poročilu »Deutsche Wacht« zboroval v Celovcu in sklenil: Glavna skupščina »Deutscher Volksrata« za Koroško, ojačena po županih koroških mest in trgov, se srčno zahvaljuje onim krogom, ki so izdelali »velikonočni program«, za veliko trudapolno delo in zvesto brambo upravičenih zahtev Nemcev v Avstriji. Skupščina zahteva od zakonitih zastopnikov v državi in deželi kakor od vseh drugih vplivnih prijateljev nemškega ljudstva, da pri vseh nadaljnjih pogajanjih z različnimi nemškimi strankami, z vlado, z drudimi narodi avstrijskimi ali z zastopniki nemškega cesarstva z vsemi močmi delajo na to, da se neomajno drži sledečih zahtev: 1. Galicija in Dalmacija naj dobita posebno mesto. 2. Z zakonom naj se nemščina določi kot državni jezik. 3. Država naj varuje in goji nemško šolstvo. 4. Po vsej Avstriji naj država varuje nemške narodne in gospodarske interese. — V tej resoluciji je posebno zanimivo dvoje: tudi koroški »Volksrat« priznava, da se bo o teh nemških zahtevah moralo pogajati z drugimi avstrijskimi narodi, in drugič kliče na pomoč zastopnike nemške države za urejevanje notranjih avstrijskih razmer!

Goriške vesti.

—r— **Henriku grofu Attemsu** je izreklo starešinstvo mestne občine Sv. Križ na Goriškem iskreno čestitko povodom imenovanja za kranjskega deželnega predsednika. Čestitati pa se mora tudi sednji kranjski deželi na tako blagem in strogo pravičnem predsedniku.

—r— **Poročilo pomožnega odbora za begunce z juga s sedežem na Dunaju** je ravnokar izšlo. Na Češkem je v 73 okrajnih glavarstvih 18.982 beguncev, na Moravskem v 26 okrajnih 30.099, na Nižjem Avstrijskem v 30 okrajnih 32.500, na Zgornjem Avstrijskem v 7 okrajnih 17.653, na Solnograškem 1964, na Štajerskem okoli 21.000, na Koroškem okoli 1000, na Tirolskem okoli 7000, na Kranjskem od 30.000 do 40.000. Skupno tedaj okoli 170.000 beguncev. Zasilnih šol je 108. Največ krajevnih pomožnih odborov je na Češkem. V dunajskem odboru so trije Slovenci. Odbor je pri pomožnem odboru imel dohodkov 304.718 K 48 v, izdatkov pa 167.030 K 24 v. Oddelek za obleko je prejel 309.341 K 64 v, izdal pa 434.090 K, za kar mu je pomožni odbor pomagal s 124.749 K 26 v. — Odbor je izdal podopost 109.470 K 20 v. Dne 1. januarja je imel na razpolago 163.710 K 18 v.

—r— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo v Gorici** (sedaj v Ljubljani) so bili usposobljeni v pomladanskem roku 1916 za pouk na ljudskih šolah, in sicer s slovenskim učnim jezikom: Bajt Miroslav, Belin Franc, Bevk Franc, Brana Alojzija, Čučat Roza, Feigel Ivan, Ferletič Emilija, Gabršček Ivan, Goljevšček Marija, Hvala Anton, Kovač Viktor, Mayer Ernest, Novak Leopolda, Pečarič Miroslav, Slejko Ema, Vižin Anton; s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Bajt Zora (za slov.

šole z odliko), Brumen Apolonija (za oboje z odliko), Čok Ana (za slov. šole z odliko), Drobnič Marija, Hvala Danica, Simšič Adolfa (za slov. šole z odliko), Vinšek Doroteja (za oboje z odliko); z nemškim učnim jezikom: Silvestro Nelda (z odliko). — Razentega so se izvršili z ugodnim uspehom štirje dopolnilni izpiti.

—r— **Iz Kromeriza** na Moravskem nam poročajo: Vest, da pride sem ne le slovenska, temveč tudi italijanska gimnazija iz Gorice, se tudi tu vzdržuje, in sicer se bo baje za dijake ustanovil nekak konvikt. S poukom se prične menda pričetkom junija. Naše mesto ima že češko in nemško ter tudi knezoškofovo gimnazijo; poleg tega češko in nemško realko, pripravnico in glasbeno šolo, bo torej potem glede šolstva tekmovalo z mnogo večjimi mesti. — »Teden Rdečega križa« nam je prinesel več prireditev in koncertov, najznamenitejši je bil oni »Češkega kvarteta« z Dunaja, nudeč krasen umetniški užitek. — Zdaj gostuje tu češko gledališče iz Brna in prizarja operete; prihodnji mesec priredi »Narodni divadlo« iz Prage nekaj opernih predstav. Ker tu ni gledališča, se vrše te prireditve v koncertni dvorani. Tako mam naknadno svojo sezono. Vreme je bilo krasno pomladansko: »terjaci« pa so nam prinesli nekoliko novega mraza. Knezonaškofijski park je prekrasno šetališče. Bajle dospe v kratkem olomuški kardinal-knezoškofof tu sem v svojo poletno rezidenco.

—r— **Iz krogov goriškega učiteljstva** pišejo »Slovenskemu Narodu«: Okrajni šolski svet za goriško okolico se je spomnil svojega učiteljstva in mu določil podpore. Delilo se je, kakor je čuti, na štiri dele, in sicer: I. skupina v službi se nahajajočih 150 K, II. skupina oni, ki so na dopustu, 100 K, III. oženjeni vojaki manj in IV. skupina neozženjeni vojaki — nič. Prav je, da se prihiiti vsakemu na pomoč, a krivo je, da se pozabi mladega neoženjenega učitelja, ki se mu že itak odtegne cela polovica mesečne plače — katera znaša sedaj okoli 50 K. Vprašamo se, ali ta mlada skupina — poznejše deblo učiteljstva — res ne potrebuje ničesar? Ako je tako, kakor smo čuli, merodajni gospodje, popravite!

Tržaške vesti.

—r— **Poroča.** Dr. Ludovik Vadnal, c. kr. finančni uradnik, se je poročil z Milko Požarjevo, učiteljico in hčerjo voditelja šole v Trebčah, tovariša Antona Požarja. Novoporočencema želimo vse najboljše!

—r— **Iz Sv. Križa pri Trstu** poročajo: »Teden Rdečega križa« je tu primeroma prav dobro uspel. Učenke so pod nadzorstvom svojih učiteljic bliskoma razprodale vse znake. Nabralo se je 185 K 45 v. Članov se je vpisalo po prizadevanju šol. vodje tov. Emila Pakiža 64, poleg tega se je nabralo v šoli med učenci za »Rdeči križ« 11 K 36 v. Ker plača vsak član letno 4 krone, se je nabralo torej v vsem skupaj za »Rdeči križ« 452 kron 81 vin.

—r— **Nadzorovanje občinskih otroških vrtcev.** Cesarski komisar razglašajo, da je sestavil odbor gosp. ki bodo neposredno nadzorovale občinske otroške vrtce, obiskovale te zavode in podajale mestnemu magistratu predloge v svrhu boljšega uspevanja vrtcev. V odboru se nahajajo gospe baronica Nina Morpurgo, Hildegarda Tomicich, Marija Zahorska in Gina Ban kot konzulentka-strokovnjakinja.

Istrske vesti.

—r— **Istrska upravna komisija** kliče domov, in sicer nazaj v službo računskega oficijala Antona Rocca, kmetijskega učitelja Donata Libuttija in puljskega primarija dr. Umberta Sbisca. Nazaj jih seveda ne bo.

—r— **O zgodovini in prirodi notranje Istre** je na podlagi projekcij predaval v dunajski »Uraniji« dne 16. maja zvečer vseučiliški docent dr. Edvard Traversa.

—r— **Deželna upravna komisija mejne grofije Istre** je dala dosedaj dovoljenje v smislu § 6. deželnega šolskega zakona z dne 30. marca 1870 za ustanovitev 40 ljudskih šol v Istri. Starši otrok, obvezanih v obiskovanje šole, so prosili že mnogo let, v nekaterih slučajih celo že 40 let, da bi se jim te šole ustanovile. V teh šolah bo hrvatski, oziroma slovenski jezik učni jezik, a italijanski, oziroma nemški jezik se bo — po želji faktorjev, obvezanih v vzdrževanje šole — poučeval kot predmet.

—r— **Sv. Lucija poleg Pirana v Istri.** Prezaslužna istrska Družba sv. Cirila in Metoda je ustanovila slovensko šolo pri